

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

15.09.2022. Nr. 1.7-2/872

Uz 15.08.2022 Nr. ADM/1-18.2/22/2490

Salaspils novada pašvaldībai

Par “Salaspils veselības centrs”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Salaspils novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par līdzdalības izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) Pašvaldības kapitālsabiedrībā SIA “Salaspils veselības centrs”.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī viedokli ir sniegusi biedrība “Veselības aprūpes darba devēju asociācija” (turpmāk – VADDA), tad KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 100 % SIA “Salaspils veselības centrs” kapitāldaļu pieder Pašvaldībai¹.

SIA “Salaspils veselības centrs” galvenais darbības veids ir veselības aizsardzība (sekundārās ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumi). SIA “Salaspils veselības centrs” nodrošina dažādu specialitāšu ārstu ambulatorās konsultācijas, medicīnisko rehabilitāciju un fizikālās terapijas, daudzveidīgus diagnostiskos izmeklējumus, neiroloģiskā un internā profila dienas stacionāru. SIA “Salaspils veselības centrs” ir noslēgts līgums ar Nacionālo veselības dienestu par valsts apmaksāto pakalpojumu sniegšanu, ar apdrošināšanas kompānijām par veselības aprūpes pakalpojumu apmaksu. Tāpat tiek sniegti arī maksas pakalpojumi.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA “Salaspils veselības centrs” Pašvaldības iestādes “Salaspils sociālais dienests” rīkotās cenu aptaujas rezultātā, ar Pašvaldību ir noslēgusi divus līgumus par aprūpes mājās pakalpojuma personas dzīvesvietā sniegšanu Pašvaldības Sociālā dienesta klientiem, no kuriem viens tiek realizēts deinstitucionalizācijas procesa ietvaros.

Tāpat SIA “Salaspils veselības centrs” ar Pašvaldību ir noslēgts līgums par peldēšanas nodarbību vadīšanu dažāda vecuma bērnu grupām Eiropas Sociālā Fonda projekta “Veselības

¹ <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003207873>

veicināšanas un slimību profilakses pasākumi Salaspils novadā”, vienošanās Nr. 9.2.4.2/16/I/026, ietvaros.

Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, SIA “Salaspils veselības centrs” ieņēmumu struktūra ir šāda: 68 % sastāda valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi un pacientu līdzmaksājumi, 11,6 % – veselības aprūpes maksas pakalpojumi, 8 % – ieņēmumi no aprūpe mājās pakalpojumu sniegšanas un 12,4 % ieņēmumi no telpu nomas un pārējās saimnieciskās darbības.

Tāpat Izvērtējumā norādīts, ka SIA “Salaspils veselības centrs” katru gadu saņem pašvaldības dotāciju filiāles “Saulkalnes veselības punkts” uzturēšanai. 2019. gadā tika saņemta dotācija 41 000 *euro* apmērā par 2018. un 2019. gadu (attiecīgi 19 500 *euro* un 21 500 *euro*), 2020. un 2021. gadā – katrā 21 500 *euro*.

Pašvaldība Izvērtējumā norādījusi, ka tā ir konstatējusi pieprasījumu Pašvaldībā pēc veco ļaužu aprūpes pakalpojumiem un noteica tirgus nepilnību sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem pilngadīgām personām. Līdz ar to Pašvaldība 31.01.2019. nolēma piekrist kapitālsabiedrības dalībnieku sapulces ierosinājumam uzsākt jaunu komercdarbības veidu – sniegt sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus ar izmitināšanu. Izvērtējumā norādīts, ka Pašvaldības teritorijā nav privāta pakalpojuma sniedzēja, kas piedāvātu šādu pakalpojumu.

Attiecībā uz iespējamiem SIA “Salaspils veselības centrs” konkurentiem Pašvaldība norādījusi, ka tā ir vienīgā ambulatorās aprūpes iestāde novadā un šobrīd Pašvaldībā nav piedāvājuma no privātā sektora, kas būtu gatavs piedāvāt visu plašo ārstniecības pakalpojumu klāstu iedzīvotājiem tādā apjomā kā SIA “Salaspils veselības centrs”.

Laboratoriskos pakalpojumus Pašvaldībā nodrošina SIA “E. Gulbja laboratorija” un SIA “NMS-Laboratorija”. Zobārstniecības pakalpojumus, tai skaitā, valsts apmaksātus pakalpojumus bērniem, sniedz SIA “Stomatologs”. Savukārt primāro veselības aprūpi Pašvaldībā nodrošina 15 ģimenes ārstu prakses un dežūrārsts. No tām 10 prakses nomā telpas no SIA “Salaspils veselības centrs”. Tāpat ir konstatēts, ka Pašvaldībā ir nepietiekams primārās veselības apjoms, jo pastāv problēma pierēģistrēties pie ģimenes ārsta, savukārt SIA “Salaspils veselības centrs” filiālē “Saulkalnes veselības punkts” var vērsties jebkurš, kuram ir nepieciešama medicīniskā palīdzība neatkarīgi no tā, pie kura ģimenes ārsta persona ir reģistrējusies.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA “Salaspils veselības centrs” atrodas tikai 2,2 km attālumā no Rīgas robežas un 10 – 20 km rādiusā ir lieli veselības aprūpes pakalpojumi sniedzēji – VSIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, VSIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” novietne “Gaiļezers”, SIA “Dziedniecība”, SIA “Rīgas veselības centrs” filiāle “Kengarags”, SIA “Veselības centrs 4” filiāle “Diagnostikas centrs”, Ogres rajona slimnīca. Šīs ārstniecības iestādes ir SIA “Salaspils veselības centrs” sadarbības partneri to pakalpojumu sniegšanā, kuri nav pieejami SIA “Salaspils veselības centrs”.

Attiecībā uz sociālā aprūpes pakalpojuma personas dzīvesvietā un ar izmitināšanu Pašvaldība ir konstatējusi, ka valstī kopumā nav pietiekams pakalpojumu sniedzēju skaits, pieprasījums pēc pakalpojuma pārsniedz piedāvājumu. Turklāt, piedaloties Pašvaldības iestādes “Salaspils sociālais dienests” rīkotajā cenu aptaujā par sociālā aprūpes pakalpojuma personas dzīvesvietā sniegšanu, privātie pakalpojuma sniedzēji piedāvāja lielāku cenu par pakalpojumu.

Viedokli par Pašvaldības līdzdalību SIA “Salaspils veselības centrs” ir sniegusi VADDA, kuras ieskatā, Pašvaldība, saglabājot tiešo līdzdalību SIA “Salaspils veselības centrs”, konkurence nozarē netiek kropļota, tiek ievērots konkurences neitralitātes princips, jo SIA “Salaspils veselības centrs” darbojas patstāvīgi tirgus apstākļos. Pašvaldības ieguldījums pamatkapitālā ir saistīts ar sociālā centra izveidi, nevis veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, savukārt dotācija saistīta ar zaudējumu segšanu, ko rada filiāles “Saulkalnes veselības punkts” uzturēšana.

Vienlaicīgi, lai iedzīvotājiem tiktu nodrošināta augsta pakalpojumu kvalitāte, VADDA ir norādījusi uz nepieciešamību veicināt citu tirgus dalībnieku ienākšanu novadā. Tāpēc VADDA aicina Pašvaldību uzņemties iniciatīvu aktīva dialoga izveidei arī ar privātajiem pakalpojumu sniedzējiem, lai pārrunātu nepieciešamību, iespējas tirgus paplašināšanai, t.sk. iespējams veidojot attiecības uz privātās publiskās partnerības principiem. Ņemot vērā biedru pieredzi, zināšanas, VADDA ir gatava iesaistīties šādā dialogā.

Izvērtējot SIA “Salaspils veselības centrs” sniegtos pakalpojumus, Pašvaldība secinājusi, ka līdzdalība šajā kapitālsabiedrībā ir jāsaglabā, jo tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu šajā jomā un kapitālsabiedrības sniegtie pakalpojumi ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punkta izpratnē.

Ņemot vērā Pašvaldības Izvērtējumā norādīto informāciju, kā arī pašvaldības lomu efektīvā veselības aprūpes sistēmā un pakalpojumu pieejamības veicināšanā, piemēram, vienmērīga teritoriālā pārklājuma radīšanā un „vienas pieturas” principa realizēšanā, tādējādi nodrošinot konkrētās administratīvās teritorijas iedzīvotājiem pilnu veselības aprūpes ciklu, KP atzīst, ka SIA “Salaspils veselības centrs” darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kas ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem. Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

Izskatāmajā gadījumā, ņemot vērā, ka Pašvaldībā nav citu tirgus dalībnieku, kuri sniegtu attiecīgos pakalpojumus, tad, KP ieskatā, ir iespējams konstatēt tirgus nepilnību. Tādējādi KP uzskata, ka SIA “Salaspils veselības centrs” sniegtie pakalpojumi atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, līdz ar to KP nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu SIA “Salaspils veselības centrs”.

Taču attiecībā uz Pašvaldības norādi, ka Pašvaldības iestādes “Salaspils sociālais dienests” rīkotajā cenu aptaujā par sociālā aprūpes pakalpojuma personas dzīvesvietā sniegšanu, privātie pakalpojuma sniedzēji piedāvāja lielāku cenu par pakalpojumu, KP secina, ka ir privātie tirgus dalībnieki, kuri potenciāli Pašvaldībā varētu sniegt attiecīgos pakalpojumus. Līdz ar to KP uzsver nepieciešamību, turpinot sniegt attiecīgos pakalpojumus, gan regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu, gan arī regulāri izvērtēt, vai pakalpojuma nodrošināšana pašiem ir efektīvākais risinājums.

KP atbalsta Pašvaldības iniciatīvu iznomāt SIA “Salaspils veselības centrs” telpas privātajiem tirgus dalībniekiem, tādējādi ne tikai pilnveidojot konkrētu medicīnas pakalpojumu pieejamību, bet arī veicinot privāto tirgus dalībnieku pastāvēšanu konkrētajā tirgū.

SIA “Salaspils veselības centrs” statūtos ir norādīts, ka tās komercdarbības veidos ir “zobārstu prakse”, bet KP secina, ka šis kā atsevišķs pakalpojums tās darbībā netika konstatēts, līdz ar to KP aicina pārskatīt SIA “Salaspils veselības centrs” statūtos noteiktos darbības veidus un precizēt to saturu atbilstoši faktiskajai darbībai.

Attiecībā uz VADDA izteikto viedokli, KP ieskatā, būtu atbalstāma privāto veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju iesaiste pakalpojumu nodrošināšanā Pašvaldībā.

Noslēgumā KP aicina Pašvaldību un SIA “Salaspils veselības centrs” patstāvīgi, ik pēc kāda laika veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu², konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. KP norāda, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma

² Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neitralitate

sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī novērst konkurences neitralitātes pārkāpumus.

Tāpat KP aicina iepazīties ar KP Apkopojumu par 2020. un 2021. gadā sniegtajiem atzinumiem par publisko personu kapitālsabiedrību darbību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas jomā.³

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

³ Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/10028/download>